

Posudek oponenta diplomové práce

Jméno studentky:	Bc. Richard Sekerák
Název práce:	Sebevražda včera a dnes
Jméno vedoucího práce:	Mgr. Tomáš Samek, M.A., Ph.D.
Jméno oponenta práce:	PhDr. Ondřej Lánský, Ph.D.

Diplomová práce Richarda Sekeráka se zabývá sebevraždou jako společenskovedním problémem. Cílem práce bylo „...zjistit, jaké hlavní faktory ovlivňují sebevražděnost a ukázat rozdílnost v jejich interpretaci v rámci jedné disciplíny.“ (s. 6). Tomuto cíli v zásadě odpovídá struktura práce, která je implicitně rozdělena na část pojednávající o vybrané literatuře k problematice sebevraždy a sebevražděnosti (kapitoly 1 až 3) a část empirickou (kapitola 4), kde autor seznamuje s provedeným výzkumným šetřením; zároveň zde syntetizuje empirický výzkum s poznatky z analýzy odborné četby.

Z metodologického hlediska je práce v pořádku: autor jak zpracoval starší analýzy sebevražděnosti od Durkheima, Masaryka a současnější, antropologické přístupy (kniha editovaná mj. Lud'kem Brožem), tak provedl výzkumnou sondu. Diplomant tedy prokázal jednak schopnost pracovat s odbornými texty, kde oceňuji to, že jeho práce seznamuje s textem, který není v českém jazyce dostupný (Durkheimovo pojednání o sebevraždě), a jednak i schopnost připravit, uskutečnit, zpracovat a vyhodnotit sociologický/antropologický výzkum. Možná by nebylo špatné pracovat s širším rejstříkem zdrojů, jelikož reálně autor zpracoval tři publikace, přičemž si ale uvědomuji, že zejména Durkheimova kniha musela být pro něj výzvou.

Z obsahového hlediska je práce poměrně zdařilá. Jak jsem již napsal výše, může tento text přinejmenším sloužit jako seznámení s významnou studií klasické sociologie. Místy se mi zdálo, že autor přistupuje k rozboru dané literatury až ahistoricky: referuje např. o Durkheimových poznatcích tak, jako by automaticky platily i ve společnosti o 150 let později. Na druhou stranu se zejména v části věnované Masarykově analýze sebevražděnosti objevuje poměrně odvážná interpretace, která místy získává postkoloniální charakter. Ten ještě prohlubuje tím, že ve třetí kapitole seznamuje i s neevropskými pohledy na sebevraždu a zkušenostmi s ní. Nicméně důvod, proč rozbor *velikánů sociologie sebevražděnosti* v práci vlastně jsou, se plně vyjasní až při četbě kapitoly věnované empirickému výzkumu, protože tam z této analýzy vychází. Jde mu o porovnání myšlenek Masaryka a Durkheima (a částečně zmíněného antropologického sborníku studií k sebevraždě) se zkušenostmi a názory informantů, se kterými provedl terénní šetření. Do této části práce autor také zařadil

kvantitativně laděné rozbory sebevraždnosti v České republice vycházející z dat ČSÚ. Celkově se zde (4. kapitola) jedná o zdařilý pokus syntetizovat všechny použité zdroje a empirické šetření. Na druhou stranu mne ale napadá otázka, co toto porovnání sto let starých tezí o sebevraždě (a několika současných antropologických zjištění) s výsledky terénního šetření vlastně sděluje. (Ještě poznámka na okraj: možná by práci slušela metodologická kapitola či poznámka, kde by autor čtenáře na svůj postup explicitněji připravil již na začátku své práce.)

Bohužel se v textu diplomové práce objevují poměrně často překlepy a chyby. Úprava textu (formální a ani stylistická) také není nejlepší. Zdá se, že diplomová práce byla dokončovaná ve spěchu a bez patřičné pečlivosti. Navíc se v Obsahu diplomové práce objevuje anglický název kapitoly (kap. 3. *Suicide and Agency*), aniž by bylo ze samotného Obsahu či Úvodu jasné proč (důvodem je zjevně to, že v této kapitole autor rozebírá sborník textů s tímto titulem).

Přestože se v práci objevuje poměrně veliké množství chyb a metodologie práce by stála za explicitnější vysvětlení, práci velmi oceňuji pro jistou originalitu, kterou je v ní možné místy identifikovat. Celkově tedy práci hodnotím jako velmi dobrou.

Závěr: Závěrečná práce splňuje podmínky kladené na závěrečné práce v příslušném oboru. Doporučuji ji k obhajobě.

V rámci rozpravy nad předkládanou prací navrhuji **následující diskusní okruhy** či **otázky**:

1. Autor by mohl zejména poreferovat o tom, jak může být jeho práce prospěšná v učitelské praxi.
2. Autor by se mohl zamyslet nad tím, proč se sebevraždností zabývají dva sociologicky poměrně významní myslitelé ve velmi podobné době na konci 19. století (jde o roky 1881, resp. 1897). S jakými hlubšími sociálními procesy to souvisí?
3. Na konci prvních tří kapitol (resp. na začátku 4. kapitoly) autor konstatuje, že seznámení se s několika přístupy k sebevraždě (Durkheim, Masaryk a antropologové) nepřineslo jednoznačnou odpověď na otázku po její povaze. Doslova uvádí: „Tyto neshody poukazují na názorovou pluralitu a na absenci shody týkající se téměř všech témat, která se sebevraždou souvisí. Na základě neshod ve vnímání sebevraždy u odborné veřejnosti se v další části této práce zaměřím na názory osob, jejichž zkušenost se sebevraždou není pouze v rovině teoretické.“ (s. 48). Moje otázky zní, je úkolem společenských věd nacházet pevnou shodu nad danými tématy? A je opravdu možné požadovat od empirického výzkumu revizi (převážně) 100 let starých úvah?

V Praze, 31. 8. 2020

PhDr. Ondřej Lánský, Ph.D.